

Adam Hołub*

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

ORCID: 0000-0002-8865-6543

KIERUNKI AKTYWNOŚCI POLSKIEJ POLICJI W OBSZARZE ZAGROŻEŃ TERRORYZMEM

Streszczenie

Wiodącym podmiotem w zakresie rozpoznawania zagrożeń o charakterze terrorystycznym jest w Polsce Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego. Jednakże Policja, dysponując zasobami osobowymi (około stu tysięcy funkcjonariuszy) i organizacyjnymi oraz doświadczeniem w zakresie ochrony bezpieczeństwa publicznego, a także rozpoznawania i ścigania przestępstw może stanowić istotny komponent w systemie rozpoznawania zagrożeń ze strony osób mogących dokonać czynu o charakterze terrorystycznym. Pomimo iż zasadniczo działania Policji w zakresie związanym z terroryzmem koncentrują się na stosowaniu rozwiązań związanych z kontrterroryzmem, to w niniejszym tekście wskazano także działania z obszaru szeroko pojmowanego antyterroryzmu. Celem niniejszego artykułu jest przedstawienie zmian w definiowaniu roli polskiej Policji w działaniach antyterrorystycznych w aspekcie antyterroryzmu i kontrterroryzmu. Ponadto w artykule ukazano podstawowe ramy formalno-prawne konstytuujące charakter tej formacji w zakresie zwalczania zagrożeń o charakterze terrorystycznym. Wykorzystano przy tym analizę dokumentów wraz z porównaniem rozwiązań prawnych dotyczących specyfiki działań polskiej Policji w obszarze przeciwdziałania terroryzmowi.

Słowa kluczowe: terroryzm, antyterroryzm, kontrterroryzm, Policja, profilaktyka terrorystyczna

* Adam Hołub – doktor historii, doktor habilitowany nauk o polityce. Wykładowca Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Specjalizuje się w badaniach zagadnień ekstremizmu i radykalizmu oraz terroryzmu.

Summary

DIRECTIONS OF ACTIVITY OF THE POLISH POLICE IN THE AREA OF TERRORIST THREATS

The leading entity in the field of recognizing terrorist threats in Poland is the Internal Security Agency. However, the Police, having at its disposal personal resources (about one hundred thousand officers) and organizational resources, as well as experience in protecting public safety, as well as recognizing and prosecuting crimes, can be an important component in the system of recognizing threats from those who may commit terrorist acts. Despite the fact that, in principle, the activities of the police in the field related to terrorism are focused on the application of solutions related to counter-terrorism, this text also indicates activities from the area of counter-terrorism in the broadest sense. The purpose of this article is to present changes in defining the role of the Polish Police in counter-terrorism activities in terms of counter-terrorism and counter-terrorism. In addition, the article shows the basic formal and legal framework constituting the nature of this formation in combating terrorist threats. In doing so, an analysis of documents was used, along with a comparison of legal solutions concerning the specifics of the Polish Police's activities in the area of counterterrorism.

Keywords: terrorism, anti-terrorism, counter-terrorism, Police, terrorist prevention

Zjawisko terroryzmu oraz zagrożenia, jakie są z nim związane, nie straciły w trzeciej dekadzie XXI wieku na aktualności. Ogólnoswiatowa pandemia, rosyjska inwazja przeciwko Ukrainie sprawiły, iż problematyka terroryzmu została odsunięta na dalszy plan w obrazie medialnym współczesnego świata. Według Global Terrorism Index, w 2021 r. w Europie miały miejsce trzy ataki dokonane przez ekstremistów islamskich, co jest wynikiem najniższym od 2012 r.¹ Ogółem w 2021 r. w Europie doszło do 113 ataków, a w USA w tym samym czasie odnotowano siedem ataków, co sprawiło, iż państwo te osiągnęło najniższy poziom Globalnego Indeksu Terroryzmu od 2015 r.² Z kolei według European Union Terrorism Situation and Trend Report (TeSat) 2022, największą liczbę ataków w krajach Unii Europejskiej odnotowano we Francji (5), a następnie w Niemczech (3) i Szwecji (2). Austria, Dania, Węgry, Belgia i Hiszpania zgłosiły po jednym ataku. Spośród piętnastu ataków, jedenaście zakwalifikowano jako terroryzm dżihadystyczny³. Pomimo pewnej stagnacji w liczbie ataków, międzynarodowe

¹ Global Terrorism Index 2022 Institute for Economics & Peace. Measuring the Impact of Terrorism <https://www.visionofhumanity.org/wp-content/uploads/2022/03/GTI-2022-web-04112022.pdf>, s. 4 [dostęp: 04.12.2022].

² Tamże.

³ TeSat 2022, European Union Terrorism Situation and Trend Report, Publications Office of the European Union, Luxembourg 2022, s. 27.

organizacje terrorystyczne oraz pojedynczy sprawcy nie zaprzestali działalności, szczególnie w krajach Afryki oraz Azji.

Zagrożenie ze strony terroryzmu wymusza aktywność instytucji bezpieczeństwa wewnętrznego oraz tworzenie systemów jego przeciwdziałania i zwalczania. W systemie tym niepoślednią rolę odgrywają formacje policyjne, które mogą być angażowane w działania zarówno antyterrorystyczne, jak i kontrterrorystyczne. Należy wskazać, że obydwa określenia różnią się znaczeniowo. Zgodnie z zapisem ustawy o działaniach antyterrorystycznych z 2016 r. antyterroryzm dotyczy „działania organów administracji publicznej polegające na zapobieganiu zdarzeniom o charakterze terrorystycznym, przygotowaniu do przejmowania nad nimi kontroli w drodze zaplanowanych przedsięwzięć, reagowaniu w przypadku wystąpienia takich zdarzeń oraz usuwaniu ich skutków, w tym odtwarzaniu zasobów przeznaczonych do reagowania na nie”⁴. Kontrterroryzm, to „działania wobec sprawców, osób przygotowujących lub pomagających w dokonaniu przestępstwa o charakterze terrorystycznym (penalizowanego w art. 115 par. 20 kodeksu karnego z 1997 r.), prowadzone w celu wyeliminowania bezpośredniego zagrożenia życia, zdrowia lub wolności osób, lub mienia przy wykorzystaniu specjalistycznych sił i środków oraz specjalistycznej taktyki działania”⁵. Zważywszy, iż wspomniane działania prowadzone są w celu zapobieżenia czynom o charakterze terrorystycznym, można stwierdzić, iż są to wszelkie działania, także profilaktyczne, prowadzone przez podmioty pozarządowe (stowarzyszenia, fundacje).

Policja jest podmiotem odpowiedzialnym za bezpieczeństwo publiczne, przy czym tak jak szeroko może być to bezpieczeństwo pojmowane, tak też szeroko i uniwersalnie instytucja ta powinna być przygotowana do aktywności w celu zabezpieczenia przed wielorakimi zagrożeniami, wśród których znajdują się także te o charakterze terrorystycznym. Ustawa o Policji z 1990 roku wskazuje obszary, w których Policja może podjąć aktywność dotyczącą przeciwdziałania i zwalczania terroryzmu. W art. 1 ust. 2 wskazano, że do działań formacji należą: „1) ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra; 2) ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego, w tym zapewnienie spokoju w miejscach publicznych oraz w środkach publicznego transportu i komunikacji publicznej, w ruchu drogowym i na wodach przeznaczonych do powszechnego korzystania; 3) inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi; 3a) prowadzenie działań kontrterrorystycznych w rozumieniu ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r.

⁴ Ustawa z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 796 oraz z 2021 r. poz. 464 i 815). Dalej: Ustawa o działaniach.

⁵ Tamże.

o działaniach antyterrorystycznych⁶; 4) wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców; 4a) ochrona obiektów stanowiących siedziby członków Rady Ministrów, z wyłączeniem obiektów służących Ministrowi Obrony Narodowej i Ministrowi Sprawiedliwości, wskazanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych; 5) nadzór nad specjalistycznymi uzbrojonymi formacjami ochronnymi w zakresie określonym w odrębnych przepisach; 6) kontrola przestrzegania przepisów porządkowych i administracyjnych związanych z działalnością publiczną lub obowiązujących w miejscach publicznych; 7) współdziałanie z policjami innych państw oraz ich organizacjami międzynarodowymi, a także z organami i instytucjami Unii Europejskiej na podstawie umów i porozumień międzynarodowych oraz odrębnych przepisów; 8) przetwarzanie informacji kryminalnych, w tym danych osobowych (...); 10) prowadzenie zbiorów danych zawierających informacje gromadzone przez uprawnione organy o odciskach linii papilarnych osób, niezidentyfikowanych śladach linii papilarnych z miejsc przestępstw oraz o wynikach analizy kwasu deoksyrybonukleinowego (DNA)⁷. Każdy ze wskazanych punktów w swej treści dotyczy omawianego zagadnienia. Szczególną uwagę w literaturze przedmiotu skupia się na zadaniach dotyczących kontrterrorystycznych zadań Policji, jednakże instytucja ta nie ogranicza się wyłącznie do fizycznej reakcji i likwidacji zagrożenia o charakterze terrorystycznym. Przy czym to na Policji, spoczywają obowiązki związane z przejmowaniem kontroli nad miejscem zdarzenia o charakterze terrorystycznym. Wskazuje się, iż jest ona podmiotem wiodącym w zakresie fizycznego zwalczania terroryzmu, prowadzenia negocjacji oraz działań minersko-pirotechnicznych. Posiada ona adekwatne do tych zadań zasoby organizacyjne i proceduralne. Z dniem 5 kwietnia 2019 r. w Policji wyodrębniona została służba kontrterrorystyczna, w której wskazano podległy bezpośrednio Komendantowi Głównemu Policji Centralny Pododdział Kontrterrorystyczny Policji „BOA” (BOA) oraz Samodzielne Pododdziały Kontrterrorystyczne Policji (SPKP). Odpowiadają one za prowadzenie działań kontrterrorystycznych oraz wspieranie działań jednostek organizacyjnych Policji w warunkach szczególnego zagrożenia lub wymagających użycia specjalistycznych sił i środków, oraz specjalistycznej taktyki działania⁸.

Policja (wyznaczony policjant) przejmuje kierowanie działaniami na miejscu zdarzenia o charakterze terrorystycznym, z wyjątkiem obszarów i obiektów podlegających ministrowi obrony narodowej. Kierujący działaniami posiada uprawnienia do: zarządzania ewakuacji osób lub mienia z miejsca zdarzenia o charakterze terrorystycznym i z jego otoczenia do wskazanego miejsca, obiektu

⁶ Tamże.

⁷ Ustawa o Policji z dnia 6 kwietnia 1990 roku, (Dz. U. z 2021 r. poz. 1882, 2333, 2447, 2448, z 2022 r. poz. 655, 1115, 1488, 1855).

⁸ Art. 5c ust. 1, Ustawa o Policji..., dz. cyt.

lub obszaru; 2) wstrzymania albo ograniczenia ruchu pieszych, a także wprowadzenia zakazu przebywania osób postronnych w miejscu zdarzenia o charakterze terrorystycznym i w jego pobliżu; 3) wstrzymania albo ograniczenia ruchu pojazdów w miejscu zdarzenia o charakterze terrorystycznym lub w jego otoczeniu, a także kursowania środków publicznego transportu zbiorowego (...) albo skierowania pojazdu w określone miejsce; 4) zażądania od organu kierującego ruchem kolejowym wstrzymania albo ograniczenia ruchu kolejowego w miejscu zdarzenia o charakterze terrorystycznym; 5) zażądania od organu kierującego ruchem jednostek pływających wstrzymania albo ograniczenia ruchu jednostek pływających w porcie lub akwenie będącym miejscem zdarzenia o charakterze terrorystycznym lub akwenie sąsiadującym z nimi, albo zatrzymania jednostki pływającej lub skierowania jej w określone miejsce; 6) zażądania od organu kierującego ruchem lotniczym wstrzymania albo ograniczenia ruchu lotniczego na lotnisku będącym miejscem zdarzenia o charakterze terrorystycznym; 7) żądania nieodpłatnego korzystania z nieruchomości lub nieodpłatnego przejęcia do używania ruchomości, w tym środków transportu, a także przedmiotów i urządzeń, koniecznych do przeprowadzenia działań kontrterrorystycznych; 8) żądania udzielenia pomocy od instytucji, organizacji, przedsiębiorców i osób fizycznych lub wydawać im polecenia (...), zmierzające do minimalizacji lub usunięcia skutków zdarzenia o charakterze terrorystycznym, zapobieżenia powstaniu kolejnych zdarzeń o charakterze terrorystycznym lub wykrycia i ujęcia osób odpowiedzialnych za spowodowanie tych zdarzeń⁹.

Zgodnie z ustawą o działaniach antyterrorystycznych po wprowadzeniu trzeciego lub czwartego stopnia alarmowego istnieje możliwość zarządzenia zakazu odbywania zgromadzeń, lub imprez masowych na obszarze lub w obiekcie objętym stopniem alarmowym, na czas obowiązywania tego stopnia, jeżeli jest to konieczne dla ochrony życia i zdrowia ludzi lub bezpieczeństwa publicznego¹⁰. Niezbędne w takich warunkach jest zaangażowanie formacji, która to zarządzenie mogłaby egzekwować. Z kolei w przypadku ogłoszenia drugiego lub wyższego stopnia alarmowego Policja dokonuje sprawdzenia zabezpieczeń obiektów infrastruktury krytycznej na obszarze objętym stopniem alarmowym¹¹.

Przeciwdziałanie i zwalczanie terroryzmu znajduje się wśród priorytetowych celów powołanego w 2000 roku Centralnego Biura Śledczego, powstałego na bazie Biura do walki z Przestępczością Zorganizowaną oraz Biura do walki z Przestępczością Narkotykową. W 2014 roku w wyniku przekształceń, które miały na celu wzmocnienie formacji, powstało Centralne Biuro Śledcze Policji (CBŚP).

⁹ Art. 20, ust. 1, Ustawa o działaniach..., dz. cyt.

¹⁰ Art. 21, ust. 1, Ustawa o działaniach..., dz. cyt.

¹¹ Art. 12 ust. 1 Ustawa o działaniach..., dz. cyt.

Do jego zadań należą¹²: planowanie, koordynowanie i podejmowanie działań ukierunkowanych na rozpoznawanie i zwalczanie przestępczości zorganizowanej krajowej i międzynarodowej o charakterze terrorystycznym i aktów terroru kryminalnego, w tym z użyciem materiałów i urządzeń wybuchowych oraz jej zapobieganie; prowadzenie działań mających na celu rozpoznawanie i zwalczanie przestępczości zorganizowanej w cyberprzestrzeni; wykonywanie analiz kryminalnych i prowadzenie zbiorów danych wykorzystywanych przy realizacji zadań w zakresie rozpoznawania i zwalczania przestępczości zorganizowanej oraz przestępczości o charakterze terrorystycznym i aktów terroru kryminalnego, w tym z użyciem materiałów i urządzeń wybuchowych; współpraca z policjami innych państw, a także z krajowymi i międzynarodowymi służbami i urzędami administracji publicznej, w dziedzinach i w zakresie niezbędnym do skutecznego zwalczania oraz zapobiegania przestępczości zorganizowanej, przestępczości o charakterze terrorystycznym i aktów terroru kryminalnego, w tym z użyciem materiałów i urządzeń wybuchowych. Katalog zadań CBŚP wskazany został również w regulaminie Centralnego Biura Śledczego Policji z dnia 13 grudnia 2016 roku. Do zadań wskazanych w tym dokumencie należą: rozpoznawanie grup przestępczych prowadzących działania przestępcze o wysokim stopniu brutalizacji czynów – dokonujących zabójstw, przestępstw przy użyciu broni palnej, wymuszeń rozbójniczych, windykacji należności; zwalczanie przestępstw związanych z przemytem broni i amunicji, nielegalnym obrotem bronią palną i materiałami wybuchowymi; eliminacja zorganizowanych grup dokonujących przestępstw uprowadzeń dla okupu i wymuszeń haraczy; zwalczanie zorganizowanych grup przestępczych dokonujących przestępstw związanych z kradzieżą pojazdów, ich przemytem i legalizacją, kradzieżami z włamaniem; zwalczanie przestępczości związanej z prostytucją, zapobieganie handlowi ludźmi; realizacja zadań wynikających ze zwalczania zjawiska terroru kryminalnego, terroryzmu i ekstremizmu; rozpoznawanie i neutralizacja zorganizowanych struktur przestępczych zdominowanych przez przedstawicieli mniejszości etnicznych¹³.

Oprócz, jak wskazano, dość dobrze opisanych w literaturze przedmiotu formacji kontrterrorystycznych, czy CBŚP, należy wskazać również zaangażowaną w obszarze antyterroryzmu – służbę prewencyjną. Poza zadaniami spoczywającymi na Policji jako całej formacji, wskazanych w ustawie o Policji, do szczególnych zadań oddziałów prewencji Policji (OPP) i samodzielnych pododdziałów prewencji Policji (SPPP) należą: wykonywanie zadań związanych z prowadzeniem operacji policyjnych w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa i porządku pu-

¹² Zarządzenie 54 Komendanta Głównego Policji z dnia 7 października 2014 r. w sprawie organizacji, rzeczowego i miejscowego zakresu działania oraz zasad współdziałania Centralnego Biura Śledczego Policji z innymi jednostkami organizacyjnymi Policji

¹³ <https://www.gov.pl/web/mswia/policja> [dostęp: 04.12.2022].

blicznego; Udział w działaniach pościgowych i blokadowych za niebezpiecznym przestępcą; Ochrona porządku publicznego w czasie konstytucyjnie określonych stanów nadzwyczajnych, katastrof naturalnych i awarii technicznych; Ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego podczas pobytu przedstawicieli obcych państw; Ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego podczas legalnych zgromadzeń publicznych oraz w czasie imprez masowych i protestów społecznych; Przywracanie porządku publicznego w przypadkach zbiorowego naruszenia prawa; Wspieranie jednostek Policji w działaniach patrolowych oraz patrolowo-interwencyjnych; Organizowanie i prowadzenie doskonalenia zawodowego dla policjantów i pracowników oddziału lub pododdziału; Wykonywanie zadań w zakresie bezpieczeństwa i higieny służby i pracy, ochrony przeciwpożarowej oraz medycyny pracy.

Głównym podmiotem, do którego należy zwalczanie zagrożeń terrorystycznych jest w Polsce Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego (ABW), której Szef odpowiada za zapobieganie zdarzeniom o charakterze terrorystycznym¹⁴. Należy zauważyć, że ABW posiada uprawnienie do prowadzenia czynności operacyjno-rozpoznawczych, analityczno-informacyjnych i dochodzeniowo-śledczych w zakresie rozpoznawania, zapobiegania i wykrywania przestępstw terroryzmu oraz ścigania ich sprawców¹⁵. Polska Policja wpisuje się w całokształt działań związanych z rozpoznawaniem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem terroryzmu poprzez zaangażowanie w wypełnianiu zadań dotyczących: czynności operacyjno-rozpoznawczych; działań porządkowo-ochronnych; pozyskiwania źródeł informacji; pozyskiwania źródeł informacji, wymiany informacji pomiędzy służbami odpowiedzialnymi za zwalczanie terroryzmu w wymiarze wewnątrzpaństwowym i międzynarodowym; zabezpieczenia sił i środków niezbędnych do zwalczania i minimalizacji skutków aktu terroru¹⁶. Policja współpracuje z innymi podmiotami w wymianie informacji dotyczących zagrożeń terrorystycznych w ramach systemu koordynowanego przez Szefa ABW. Szef ABW koordynuje czynności analityczno-informacyjne podejmowane przez służby specjalne, tj. Służbę Kontrwywiadu Wojskowego, Agencję Wywiadu, Służbę Wywiadu Wojskowego, Centralne Biuro Antykorupcyjne, oraz wymianę informacji przekazywanych przez Policję, Straż Graniczną, Straż Marszałkowską, Służbę Ochrony Państwa, Państwową Straż Pożarną, Generalnego Inspektora Informacji Finansowej, Krajową Administrację Skarbową, Żandarmerię Wojskową i Rządowe Centrum

¹⁴ Art. 3 ust. 1, Ustawa o działaniach..., dz. cyt.

¹⁵ Uchwała nr 252 Rady Ministrów z dnia 9 grudnia 2014 r. w sprawie „Narodowego Programu Antyterrorystycznego na lata 2015–2019” (M.P. Warszawa, dnia 24 grudnia 2014 r. poz. 1218)

¹⁶ K. Liedel, *Udział Polski w koalicji antyterrorystycznej*, <http://www.liedel.pl/?p=55> [1.12.2022], A. Łapińska, *Policja w działaniach antyterrorystycznych*, „Doctrina Studia Społeczno-Polityczne” 2020, nr 17, s. 26.

Bezpieczeństwa, dotyczących zdarzeń o charakterze terrorystycznym oraz danych o osobach, które mogą mieć z nimi związek¹⁷.

Uchwalenie Ustawy o działaniach antyterrorystycznych w 2016 r. oraz położenie szczególnego nacisku na rolę Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego w rozpoznawaniu i zwalczaniu zagrożeń terrorystycznych sprawiło, iż zredefiniowano dotychczasowe ujmowanie roli Policji w systemie związanym z eliminacją zagrożeń o charakterze terrorystycznym. Wydaje się, że wyraźniej zarysowano granice kompetencji poszczególnych podmiotów bezpieczeństwa w zakresie terroryzmu. W 2017 r. ukazało się Zarządzenie nr 36 Komendanta Głównego Policji z dnia 14 listopada 2017 r. w sprawie zadań realizowanych przez Policję w sytuacjach kryzysowych¹⁸.

W wymienionym w tym dokumencie katalogu zdarzeń wskazano, iż rola Policji zostaje zawężona do działań, których celem jest: „Neutralizacja zagrożenia, przywrócenie bezpieczeństwa i porządku publicznego, zatrzymanie sprawców”. Zgodnie z zarządzeniem nr 36 działania podejmowane w celu wykonania zadań w sytuacjach kryzysowych są realizowane w fazach: 1) zapobiegania; 2) przygotowania; 3) reagowania; 4) odbudowy¹⁹. W fazie zapobiegania są realizowane działania eliminujące lub redukujące prawdopodobieństwo wystąpienia zagrożenia, lub obniżające skutki jego wystąpienia. W fazie przygotowania są realizowane przedsięwzięcia planistyczne oraz mające na celu zgromadzenie niezbędnych sił i środków. W fazie reagowania są realizowane zadania mające na celu przywrócenie bezpieczeństwa i porządku publicznego, dostarczenie pomocy poszkodowanym oraz ograniczenie strat. W fazie odbudowy są realizowane przedsięwzięcia zmierzające do przywrócenia stanu istniejącego przed zagrożeniem²⁰.

Szczególnie interesujący jest zakres działań przewidywanych do wykonania w fazie reagowania oraz odbudowy w perspektywie zagrożeń o charakterze terrorystycznym. Należą do nich przede wszystkim działania porządkowe: 1) zapewnienie drożności dróg dojazdowych dla podmiotów uczestniczących w działaniach; 2) organizowanie objazdów rejonów zagrożonych oraz informowanie o objazdach; 3) ochronę porządku w miejscach pracy ekip ratowniczych oraz zabezpieczanie miejsc mogących stanowić dodatkowe zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi; 4)

¹⁷ Ustawa z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych, art. 5 ust. 1. O współpracy wskazanych podmiotów szerzej w: M. Mazurek, *Policja w systemie antyterrorystycznym. Wybrane zagadnienia problematyki terroryzmu*, Centrum Szkolenia Policji w Legionowie, Legionowo 2021, s. 28-29.

¹⁸ Zarządzenie nr 36 Komendanta Głównego Policji z dnia 14 listopada 2017 r. w sprawie zadań realizowanych przez Policję w sytuacjach kryzysowych. Zarządzenie to zmieniało m.in. zarządzenie nr 1429 Komendanta Głównego Policji z dnia 31 grudnia 2004 r. w sprawie wprowadzenia w Policji procedur reagowania w sytuacjach kryzysowych (Dz. Urz. KGP z 2005 r. poz. 8).

¹⁹ Par 4, Zarządzenie nr 36..., dz. cyt.

²⁰ Tamże.

niedopuszczanie do tworzenia się zbiegowisk i zapobieganie objawom paniki; 5) egzekwowanie przestrzegania przepisów i poleceń kierujących działaniami ratowniczymi; 6) pilotowanie kolumn transportu służb ratowniczych oraz pojazdów transportujących rannych w przypadku wystąpienia utrudnień w ich przemieszczaniu; 7) informowanie ludności o kierunkach, odległościach, sposobie dojścia lub dojazdu do miejsc zbiórek do ewakuacji; 8) kierowanie ruchem na drogach przemieszczania się ewakuowanej ludności i w zależności od potrzeb pilotowanie kolumn pojazdów z ewakuowanymi; 9) zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego, m.in.: w rejonie działania służb ratowniczych, miejscach dekontaminacji, punktach medycznych, punktach zbiórek poszkodowanych; 10) ochrona pozostawionego mienia; 11) ochrona miejsc przechowywania mienia porzuconego i ewakuowanego oraz punktów pomocy humanitarnej; 12) przeszukiwanie terenu w celu zebrania, oznaczenia i zdeponowania porzuconego mienia; 13) uzyskiwanie i przekazywanie informacji o miejscach pomocy medycznej i miejscach przechowywania mienia²¹.

Krajowy Plan Zarządzania Kryzysowego wskazuje na dwojaką rolę i zadania Policji adekwatne do konkretnej fazy. W fazie zapobiegania pełni ona funkcję podmiotu współpracującego, gdyż przewodnim jest ABW. Natomiast w fazie przygotowania jest głównym podmiotem. W fazie zapobiegania do jej obowiązków należy: prowadzenie działań rozpoznawczych, zmierzających do zapobiegania i przeciwdziałania zdarzeniom o charakterze terrorystycznym; inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełniania przestępstw i wykroczeń oraz zjawisk kryminogennych i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi; wykonywanie czynności operacyjno-rozpoznawczych, dochodzeniowo-śledczych i administracyjno-porządkowych w granicach swych zadań w celu rozpoznawania, zapobiegania i wykrywania przestępstw i wykroczeń; prowadzenie rozpoznania operacyjnego środowisk wywodzących się z państw tzw. wysokiego ryzyka; prowadzenie rejestru zawierającego dane o broni i osobach posiadających pozwolenie na broń i dopuszczonych do posiadania broni; sprawowanie nadzoru nad specjalistycznymi formacjami ochronnymi, zwłaszcza wykonującymi zadania ochronne w obiektach produkcji i przechowywania niebezpiecznych substancji chemicznych, środków uzbrojenia i materiałów wybuchowych oraz pełnienie roli Krajowego Punktu Kontaktowego do spraw prekursorów materiałów wybuchowych²². Z kolei w fazie przygotowania, jej zadania dotyczą: opracowywania procedur działania; przeglądu, aktualizacji i uzgodnienia z właściwymi służbami poza policyjnymi procedur postępowania w przypadku wystąpienia zdarzeń z użyciem niebezpiecznych środków chemicznych, biologicznych, substancji

²¹ Par. 7 ust. 5 zarz. 36, dz. cyt.

²² Krajowy Plan Zarządzania Kryzysowego. Aktualizacja 2021/2022, Część A, RCB, 162-163.

promieniotwórczych i / lub materiałów jądrowych; organizowania i prowadzenia doskonalenia zawodowego dla policjantów pododdziałów kontrterrorystycznych, w tym dla kierujących działaniami antyterrorystycznymi na miejscu zdarzenia o charakterze terrorystycznym, dowódców grup kontrterrorystycznych; w przypadku podwyższonego zagrożenia – obejmowanie wzmocnioną kontrolą miejsc potencjalnie narażonych na zdarzenie o charakterze terrorystycznym, w tym imprez masowych, zgromadzeń publicznych oraz obiektów użyteczności publicznej; dokonywanie sprawdzenia zabezpieczeń obiektów infrastruktury krytycznej na obszarze objętym stopniem alarmowym w przypadku wprowadzenia drugiego lub wyższego stopnia alarmowego; szczególne zabezpieczenie poszczególnych obiektów, uwzględniające rodzaj zagrożenia wystąpieniem zdarzenia o charakterze terrorystycznym w przypadku wydania takiego zalecenia przez Szefa ABW, w uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych²³. Ponadto monitoringowi ze strony Policji w aspekcie zagrożeń terrorystycznym podlegają bezpieczeństwo imprez masowych i zgromadzeń publicznych; zagrożenia w ruchu drogowym; zagrożenia przestępczością kryminalną i gospodarczą, a także bezpieczeństwo własnych systemów teleinformatycznych²⁴.

Powyższe zapisy korespondują z treścią zarządzenia nr 20 KGP z 2020 r. dotyczącego tzw. zdarzeń szczególnych, w związku z którymi Policja podejmuje działania w formie akcji lub operacji policyjnej²⁵. W aspekcie zdarzeń i zagrożeń o charakterze terrorystycznym uznano w tym dokumencie, że należą do nich: imprezy masowe podwyższonego ryzyka; zgromadzenia lub inne wydarzenia o charakterze masowym, w związku z którymi istnieje zagrożenie wystąpienia zbiorowego naruszenia bezpieczeństwa i porządku publicznego; wystąpienie zamachu na obiekty infrastruktury krytycznej skutkujące zagrożeniem dla życia lub zdrowia ludzkiego, mienia znacznej wartości lub wystąpieniem poważnych zakłóceń w funkcjonowaniu obiektu; masową i niekontrolowaną migrację osób usiłujących nielegalnie przekroczyć granicę kraju; zdarzenia o charakterze terrorystycznym w rozumieniu ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych; inne wydarzenia, do przeciwdziałania lub likwidacji,

²³ *Krajowy Plan Zarządzania Kryzysowego. Aktualizacja 2021/2022, Część A*, RCB, s. 173-174.

²⁴ *Krajowy Plan Zarządzania Kryzysowego. Aktualizacja 2021/2022, Część B*, RCB, s. 33-34.

²⁵ Zarządzenie nr 20 Komendanta Głównego Policji z dnia 13 lipca 2020 r. w sprawie metod i form przygotowania realizacji działań policyjnych w związku ze zdarzeniami szczególnymi. Z kolei zarządzenie te koresponduje z zarządzeniem nr 36 Komendanta Głównego Policji z dnia 14 listopada 2017 r. w sprawie zadań realizowanych przez Policję w sytuacjach kryzysowych²⁴, zmienionym zarządzeniem nr 21 Komendanta Głównego Policji z dnia 16 kwietnia 2019 r.

których niezbędne jest jednocześnie skierowanie pododdziałów zwartych Policji i pododdziałów kontrterrorystycznych Policji²⁶.

Charakter zadań Policji w związku z sytuacjami kryzysowymi związanymi z terroryzmem, jest w zarządzeniu z 2017 r. odmienny od zapisów wskazanych w zarządzeniu 1429 z 2004 r., gdzie szerzej wskazywano na zadania z zakresu rozpoznawania zagrożeń związanych z potencjalnymi sprawcami czynów o charakterze terrorystycznym. Należy sądzić, że przedstawione tam zadania wynikały z potencjału osobowego i organizacyjnego, jakim dysponuje polska Policja w odróżnieniu od innych podmiotów bezpieczeństwa zajmujących się zagrożeniami terrorystycznymi. W Zarządzeniu 1429 z 2004 r., w ramach zadań dotyczących sytuacji zagrożenia atakiem terrorystycznym (Sytuacja nr 2) w zakresie czynności operacyjno-rozpoznawczych wskazywano wówczas, że Policja będzie prowadziła²⁷: 1. Rozpoznanie operacyjne dotyczące obywateli polskich oraz cudzoziemców zamieszkałych na stałe lub przebywających czasowo na terenie podległym służbowo, co do których zachodzi podejrzenie działalności o charakterze terrorystycznym, uczestniczenie w grupach, organizacjach lub związkach podejrzewanych o działalność terrorystyczną, lub jej wspieranie. 2. Rozpoznanie operacyjne grup, organizacji i związków, co do których istnieje podejrzenie o działalność terrorystyczną oraz finansowanie takiej działalności w kraju lub poza jego granicami. 3. Pozyskiwanie poufnych osobowych źródeł informacji wywodzących się z wcześniej wymienionych struktur przestępczych lub umożliwiających bezpośrednie dotarcie do środowisk posiadających wiedzę o nich lub których kontakt z ww. jest podyktowany wykonywaniem zawodu (np. obsługa hoteli, schronisk, noclegowni, restauracji, instruktorów tzw. szkół przetrwania, agencji towarzyskich). 4. Rozpoznanie operacyjne środowisk wywodzących się z państw tzw. wysokiego ryzyka (Afganistan, Algieria, Egipt, Irak, Iran, Jordania, Liban, Libia, Pakistan, Palestyna, Sudan, Syria, państw muzułmańskich Wspólnoty Niepodległych Państw i republik kaukaskich wchodzących w skład Federacji Rosyjskiej) celem uzyskiwania informacji o osobach wywodzących się z tych środowisk, a w szczególności: – o ich liczebności, legalności pobytu i zamiarach, – o ich ewentualnej przestępczej działalności, – o istniejących grupach przestępczych. 5. Rozpoznanie osób posiadających zaburzenia psychiczne, które pod wpływem aktualnej sytuacji na świecie mogą być zdolne do podjęcia czynów o charakterze terrorystycznym. Wydaje się, że działania te w znacznym stopniu wzmacniały potencjał systemu rozpoznania zagrożeń o charakterze terrorystycznym.

²⁶ Zarządzenie nr 20..., dz. cyt.

²⁷ Zarządzenie nr 1429 Komendanta Głównego Policji z dnia 31 grudnia 2004 r. w sprawie wprowadzenia w Policji procedur reagowania w sytuacjach kryzysowych.

Pomimo iż jak wyżej wskazano, podmiotem przodującym w kwestiach dotyczących zapobiegania terroryzmowi jest ABW, to jednak Policja także reaguje na tego typu zagrożenia. Przy czym należy nadmienić, iż może podejmować działania we współpracy z podmiotami zagranicznymi. Przykładem może tu być podjęcie w 2021 roku działań po wpłynięciu informacji od Interpolu do oficera łącznikowego Komendy Głównej Policji, która dotyczyła publikowania zdjęć i tekstu na portalu społecznościowym, z którego wynikało, że w jednym z polskich miast może być przygotowywany zamach o charakterze terrorystycznym w budynku szkoły²⁸. Po zidentyfikowaniu autora wpisu nastąpiło wejście do jego mieszkania. Ostatecznie okazało się, że zdarzenie (wpis) nie stanowił zagrożenia, lecz był żartem autora. Tym niemniej reakcja Interpolu oraz polskiej Policji wskazały, iż nie tylko ABW zajmuje się rozpoznawaniem omawianych zagrożeń.

Istotny obowiązek związany z rozpoznawaniem zagrożeń terroryzmem nałożyła na Policję tzw. ustawa o prekursorach²⁹. Zgodnie z obowiązującymi regulacjami Unii Europejskiej, także Polska zobowiązana została do kontroli obrotu prekursorami materiałów wybuchowych, czemu służyć ma utworzenie Krajowego Punktu Kontaktowego (KPK) ds. prowadzenia ogólnokrajowych systemów zgłaszania podejrzanych transakcji lub prób dokonania takich transakcji, zniknięć i kradzieży znacznych ilości substancji, które mogą być użyte do nielegalnego wytwarzania materiałów wybuchowych oraz mieszanin lub substancji zawierających te substancje³⁰. Krajowy Punkt Kontaktowy został utworzony w Komendzie Głównej Policji, a do jego zadań należy obsługa ogólnopolskiego systemu zgłaszania podejrzanych transakcji lub prób dokonania takich transakcji, zniknięć i kradzieży znacznych ilości substancji wymienionych w załącznikach I i II do rozporządzenia (UE) nr 98/2013. Ponadto Punkt ten służy wymianie informacji z właściwymi krajowymi punktami kontaktowymi innych państw członkowskich Unii Europejskiej, a także korzystaniu z systemu wczesnego ostrzegania Europolu w celu ułatwienia wykrywania sprawców przestępstw i ostrzeganie właściwych organów w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej przed możliwymi zagrożeniami wynikającymi z możliwości użycia substancji służących do nielegalnego wytwarzania materiałów wybuchowych.

Istotnym elementem antyterroryzmu są działania profilaktyczne i prewencyjne. Zajmuje się nimi powołane w ramach ABW Centrum Prewencji Terrorystycz-

²⁸ Zamieściła w internecie zdjęcie broni oraz groźby zamachu na placówkę oświatową, <https://www.policja.pl/pol/aktualnosci/207038,Zamiescila-w-Internecie-zdjecie-broni-oraz-grozby-zamachu-na-placowke-oswiatowa.html> [dostęp: 04.12.2022].

²⁹ Ustawa z dnia 13 kwietnia 2016 r. o bezpieczeństwie obrotu prekursorami materiałów wybuchowych (Dz.U. 2016 poz. 669).

³⁰ <http://bip.kgp.policja.gov.pl/kgp/krajowy-punkt-kontaktow/23519,Krajowy-Punkt-Kontaktowy-ds-prekursorow-materialow-wybuchowych.html> [dostęp: 04.12.2022].

nej, którego celem jest prowadzenie szeroko pojętej profilaktyki terrorystycznej³¹. Ideą przewodnią centrum jest utworzenie ośrodka skupiającego wiedzę oraz doświadczenie podmiotów zajmujących się prewencją terrorystyczną³². ABW wskazuje, iż Centrum prowadzi swoją działalność poprzez: opracowywanie programów szkoleniowych; prowadzenie szkoleń z zakresu prewencji terrorystycznej; tworzenie sprofilowanych rekomendacji; opracowywanie materiałów i poradników; Organizowanie spotkań, warsztatów i seminariów krajowych; prowadzenie współpracy z ekspertami krajowymi i zagranicznymi; organizacje spotkań na szczeblu międzynarodowym; realizację kampanii społecznych³³.

Pomimo aktywności ABW w zakresie profilaktyki antyterrorystycznej, na podstawie Narodowego Programu Antyterrorystycznego na lata 2015 – 2019, Policja zobligowana została do „prowadzenia działalności profilaktycznej ukierunkowanej na podnoszenie świadomości i kształtowanie pożądanych postaw i zachowań w sytuacji zagrożeń o charakterze terrorystycznym”³⁴. Działania edukacyjne prowadzone są przez funkcjonariuszy służby prewencyjnej jednostek Policji. W praktycznych działaniach uczestniczą również funkcjonariusze jednostek kontrterrorystycznych Policji.

Istotnym odbiorcą programów profilaktycznych są szkoły, w których młodzież jest przygotowywana do odpowiedniego reagowania na zagrożenia także o charakterze terrorystycznym. Interesującym przykładem działań Policji jest Program edukacyjno-informacyjny „Alfa”, przygotowany przez Wydział Prewencji Komendy Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu przy współpracy z Urzędem Wojewódzkim. Skierowany on został do dzieci i młodzieży województwa dolnośląskiego, a realizowany był głównie w szkołach³⁵. Realizację programu rozpoczęto we wrześniu 2016 r. W pierwszym roku funkcjonowania wzięło w nim udział 235 tys. dzieci oraz 15 tys. rodziców i nauczycieli. Działania podjęto po zdarzeniu,

³¹ <https://www.abw.gov.pl/pl/zadania/zwalczanie-terroryzmu/5,Zwalczanie-terroryzmu.html> [dostęp: 2.12.2022].

³² <https://tpcoe.gov.pl/cpt/o-nas/1659,Centrum-Prewencji-Terrorystycznej-to-jednostka-Agencji-Bezpieczenstwa-Wewnetrzne.html> [dostęp: 2.12.2022].

³³ Tamże.

³⁴ Uchwała nr 252 Rady Ministrów z dnia 9 grudnia 2014 r. w sprawie „Narodowego Programu Antyterrorystycznego na lata 2015–2019” (M. P. Z dnia 24 grudnia 2014 r. Poz. 1218), s. 33.

³⁵ *Policja zwalcza terroryzm. Program ALFA dla dzieci i młodzieży*, <https://www.sp.miekinia.com/index.php?id=1520> [dostęp: 2.12.2022]; Program został opracowany przez zespół, w skład którego weszli poza funkcjonariuszami Zespołu ds. Profilaktyki Społecznej KWP we Wrocławiu, także przedstawiciele ABW, CBŚP, Dolnośląskiego Kuratorium Oświaty, Dolnośląskiego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli, a także psycholodzy. Konferencja podsumowująca wojewódzkie działania prewencyjne „Alfa” na terenie Dolnego Śląska, <https://policja.pl/pol/aktualnosci/148479,Konferencja-podsumowujaca-Wojewodzkie-Dzialania-Prewencyjne-quotALFAquot-na-tere.html> [dostęp: 2.12.2022].

do którego doszło w 2016 roku w jednym z autobusów komunikacji miejskiej, w którym sprawca podłożył urządzenie wybuchowe.

Status Policji w systemie zwalczania terroryzmu nie sprowadza się jedynie do działań kontrterrorystycznych. Warto podkreślić rolę służby prewencyjnej, w tym Oddziałów Prewencji Policji (OPP) czy Samodzielnych Pododdziałów Prewencji Policji (SPPP), która może nie tylko zapobiegać, ale być wykorzystywana w fazie reagowania i odbudowy. Policja inicjuje lub włącza się w działania związane z przeciwdziałaniem zagrożeniom terrorystycznym przez działania prewencyjne, realizowane przez ochronę osób i obiektów wymagających szczególnej ochrony, działania zabezpieczające w trakcie patroli prewencyjnych w służbach patrolowych i obchodowych³⁶. W przypadku niskiego stopnia przewidywanego zagrożenia dla bezpieczeństwa publicznego tę formę działań stosuje się przy zabezpieczeniu imprez, w tym o charakterze masowym³⁷. Zasadniczą formą służby prewencyjnej jest służba patrolowa, w trakcie której funkcjonariusze kontrolują miejsca oraz obszary zagrożone i mogą reagować na przypadki naruszenia porządku publicznego³⁸. Definiowana jest ona jako „wykonywanie zadań służbowych przez policjanta lub grupę policjantów w patrolu pieszym lub z wykorzystaniem środka transportu służącego do przemieszczania się w określonym rejonie zagrożenia, rejonie odpowiedzialności, na wyznaczonej trasie patrolowej lub w określonym miejscu zagrożonym”³⁹. Podstawowym zadaniem, dotyczącym także zapobiegania czynom o charakterze terrorystycznym, służby patrolowej jest przeciwdziałanie popełnianiu przestępstw lub wykroczeń, „a w szczególności: 1) zapobieganie wszelkim zachowaniom mogącym stanowić zagrożenie dla bezpieczeństwa osób i mienia lub naruszających porządek publiczny; 2) zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń w miejscach publicznych; 3) prowadzenie niezbędnych działań profilaktycznych; 4) nawiązywanie i utrzymywanie więzi ze społecznością lokalną w celu tworzenia atmosfery poczucia bezpieczeństwa i współodpowiedzialności za zapobieganie zagrożeniom”⁴⁰. Warto również wskazać na zadania funkcjonariuszy komórek wywiadowczych lub pełniących służbę w patrolu nieumundurowanym, których obowiązki dotyczą w szczegól-

³⁶ K. Radwaniak, *Biały wywiad w policji – narzędzie rozpoznawania zagrożeń terrorystycznych*, „Studia Prawnicze” 2012, nr 2 (11), s. 87.

³⁷ M. Nepelski, *Zarządzanie w sytuacjach kryzysowych*, Szczytno 2016, s. 122-123.

³⁸ A. Gadowski, S. Kamiński, *Pełnienie służby patrolowej*, Słupsk 2016, s. 5.

³⁹ Par. 2, Obwieszczenie Komendanta Głównego Policji z dnia 16 października 2018 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu zarządzenia Komendanta Głównego Policji w sprawie form i metod wykonywania zadań przez policjantów pełniących służbę patrolową oraz koordynacji działań o charakterze prewencyjnym (DZ. URZ. KGP 2018.108).

⁴⁰ Par. 4, Obwieszczenie Komendanta Głównego Policji z dnia 16 października 2018 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu zarządzenia Komendanta Głównego Policji w sprawie form i metod wykonywania zadań przez policjantów pełniących służbę patrolową oraz koordynacji działań o charakterze prewencyjnym (DZ. URZ. KGP 2018.108).

ności rozpoznania środowisk przestępczych i metod ich działania; zapobiegania popełnianiu przestępstw i wykroczeń; ujawniania przestępstw i wykroczeń oraz zatrzymywanie ich sprawców na gorącym uczynku lub w bezpośrednim pościgu⁴¹. Istotną wartością służby patrolowej i jej obecności w obszarach zagrożenia jest prewencyjne odstraszenie potencjalnych sprawców czynów przestępczych, w tym także o charakterze terrorystycznym.

Policja, a w szczególności Oddziały Prewencji Policji pełnią ważną funkcję w zakresie zabezpieczenia miejsca zdarzenia. Odpowiednie zabezpieczenie pozwala na osiągnięcie pożądanego wyniku czynności, jakimi są oględziny⁴². Prawidłowo przeprowadzone czynności zabezpieczające pozwalają na maksymalną ochronę przed niepożądanymi skutkami działań człowieka i atmosfery (warunki pogodowe) sprowadzającymi się do kontaminacji obszaru⁴³. Miejsce zdarzenia o charakterze terrorystycznym definiowane jest, jako „przestrzeń otwarta lub zamknięta, w której nastąpiło zdarzenie o charakterze terrorystycznym lub w której wystąpił, lub miał wystąpić jego skutek, oraz przestrzeń, w której występują zagrożenia związane ze zdarzeniem o charakterze terrorystycznym”⁴⁴. Ochrona miejsca zdarzenia w formie osobowej realizowana jest poprzez organizowanie posterunków i niedopuszczanie osób postronnych do miejsca zdarzenia (strefa wewnętrzna) i obszaru przylegającego (strefa zewnętrzna), a zastosowanie formy techniczne dotyczy materiałów służących odgrodzeniu miejsca zdarzenia oraz zabezpieczaniu śladów przed zniszczeniem⁴⁵.

Należy podkreślić, że głównym podmiotem w zakresie rozpoznawania zagrożeń o charakterze terrorystycznym jest Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego, w tym w szczególności Szef ABW. Jednakże Policja, dysponując zasobami osobowymi (około stu tysięcy funkcjonariuszy) i organizacyjnymi oraz doświadczeniem w zakresie ochrony bezpieczeństwa publicznego, a także rozpoznawania i ścigania przestępstw może stanowić istotny komponent w systemie rozpoznawania zagrożeń ze strony osób mogących dokonać czynu o charakterze terrorystycznym. Pomimo iż zasadniczo działania Policji w zakresie związanym z terroryzmem koncentrują się na stosowaniu rozwiązań związanych z kontrterroryzmem, to

⁴¹ Par. 18, Obwieszczenie Komendanta Głównego Policji z dnia 16 października 2018 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu zarządzenia Komendanta Głównego Policji w sprawie form i metod wykonywania zadań przez policjantów pełniących służbę patrolową oraz koordynacji działań o charakterze prewencyjnym (DZ. URZ. KGP 2018.108).

⁴² A. Sanecki, *Zabezpieczenie miejsca zdarzenia do czasu oględzin*, Słupsk 2013, s. 4.

⁴³ , s. 36; V. Kwiatkowska-Wójcikiewicz, *Oględziny miejsca zdarzenia o charakterze terrorystycznym – więcej pytań niż odpowiedzi*, „Problemy kryminalistyki” 2017, nr 296(2), s. 27, s. 23-27.

⁴⁴ Ustawa o działaniach antyterrorystycznych, art 2, ust. 6.,

⁴⁵ A. Sanecki, *Zabezpieczenie miejsca zdarzenia do czasu oględzin*, Słupsk 2013, s. 11; *Metodyka oględzin miejsc przestępstw o charakterze terrorystycznym i katastrof*, Warszawa 2019, s. 11.

w niniejszym tekście wskazano także działania z obszaru szeroko pojmowanego antyterroryzmu.

Bibliografia

Akty prawne

- Krajowy Plan Zarządzania Kryzysowego. Aktualizacja 2021/2022, Część A*, RCB, <https://www.gov.pl/web/rcb/krajowy-plan-zarzadzania-kryzysowego> [dostęp: 2.12.2022].
- Krajowy Plan Zarządzania Kryzysowego. Aktualizacja 2021/2022, Część B*, RCB <https://www.gov.pl/web/rcb/krajowy-plan-zarzadzania-kryzysowego> [dostęp: 2.12.2022].
- Obwieszczenie Komendanta Głównego Policji z dnia 16 października 2018 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu zarządzenia Komendanta Głównego Policji w sprawie form i metod wykonywania zadań przez policjantów pełniących służbę patrolową oraz koordynacji działań o charakterze prewencyjnym* (DZ. URZ. KGP 2018.108)
- Uchwała nr 252 Rady Ministrów z dnia 9 grudnia 2014 r. w sprawie „Narodowego Programu Antyterrorystycznego na lata 2015–2019”* (M.P. Warszawa, dnia 24 grudnia 2014 r. poz. 1218)
- Ustawa o Policji z dnia 6 kwietnia 1990 roku*, (Dz. U. z 2021 r. poz. 1882, 2333, 2447, 2448, z 2022 r. poz. 655, 1115, 1488, 1855).
- Ustawa z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych* (Dz. U. z 2019 r. poz. 796 oraz z 2021 r. poz. 464 i 815).
- Ustawa z dnia 13 kwietnia 2016 r. o bezpieczeństwie obrotu prekursorami materiałów wybuchowych* (Dz.U. 2016 poz. 669)
- Zarządzenie 54 Komendanta Głównego Policji z dnia 7 października 2014 r. w sprawie organizacji, rzeczowego i miejscowego zakresu działania oraz zasad współdziałania Centralnego Biura Śledczego Policji z innymi jednostkami organizacyjnymi Policji* (Dz. U. KGP Warszawa, dnia 9 października 2014 r. Poz. 121)
- Zarządzenie nr 1429 Komendanta Głównego Policji z dnia 31 grudnia 2004 r. w sprawie wprowadzenia w Policji procedur reagowania w sytuacjach kryzysowych* (Dz.Urz.KGP.2005.3.8)
- Zarządzenie nr 20 Komendanta Głównego Policji z dnia 13 lipca 2020 r. w sprawie metod i form przygotowania i realizacji działań policyjnych w związku ze zdarzeniami szczególnymi* (DZ. Urz. KGP 2020.35)

Opracowania i artykuły

- European Union Terrorism Situation and Trend Report*, Publications Office of the European Union, Luxembourg 2022
- Gadomski A., Kamiński S., *Pełnienie służby patrolowej*, Słupsk 2016.
- Gąsiorowski J., *Oględziny miejsca zdarzenia, Aspekty prawne i kryminalistyczne*, Katowice 2005
- Kwiatkowska-Wójcikiewicz, *Oględziny miejsca zdarzenia o charakterze terrorystycznym – więcej pytań niż odpowiedzi*, „Problemy kryminalistyki” 2017, nr 296 (2), s. 23-27.
- Łapińska A., *Policja w działaniach antyterrorystycznych*, „Doctrina Studia Społeczno-Polityczne” 2020, nr 17, s. 21-40.
- Mazurek M., *Policja w systemie antyterrorystycznym. Wybrane zagadnienia problematyki terroryzmu*, Centrum Szkolenia Policji w Legionowie, Legionowo 2021.
- Metodyka oględzin miejsc przestępstw o charakterze terrorystycznym i katastrof*, Warszawa 2019.

Nepelski M., *Zarządzanie w sytuacjach kryzysowych*, Szczytno 2016.

Radwaniak K., *Biały wywiad w policji – narzędzie rozpoznawania zagrożeń terrorystycznych*, „Studia Prawnicze” 2012, nr2 (11), s. 85-100.

Sanecki A., *Zabezpieczenie miejsca zdarzenia do czasu oględzin*, Słupsk 2013.

Netografia

Global Terrorism Index 2022 Institute for Economics & Peace. Measuring the Impact of Terrorism, <https://www.visionofhumanity.org/wp-content/uploads/2022/03/GTI-2022-web-04112022.pdf> [dostęp: 2.12.2022].

<https://www.gov.pl/web/mswia/policja> [dostęp: 2.12.2022].

Liedel K., *Udział Polski w koalicji antyterrorystycznej*, <http://www.liedel.pl/?p=55>

Zamieściła w internecie zdjęcie broni oraz groźby zamachu na placówkę oświatową, <https://www.policja.pl/pol/aktualnosci/207038,Zamiescila-w-Internecie-zdjecie-broni-oraz-grozby-zamachu-na-placowke-oswiatowa.html> [dostęp: 2.12.2022].

<http://bip.kgp.policja.gov.pl/kgp/krajowy-punkt-kontaktow/23519,Krajowy-Punkt-Kontaktowy-ds-prekursorow-materialow-wybuchowych.html> [dostęp: 2.12.2022].

<https://www.abw.gov.pl/pl/zadania/zwalczanie-terroryzmu/5,Zwalczanie-terroryzmu.html> [dostęp: 2.12.2022].

<https://tpcoe.gov.pl/cpt/o-nas/1659,Centrum-Prewencji-Terrorystycznej-to-jednostka-Agencji-Bezpieczenstwa-Wewnetrzne.html> [dostęp: 2.12.2022].

Policja zwalcza terroryzm. Program ALFA dla dzieci i młodzieży, <https://www.sp.miekinia.com/index.php?id=1520> [dostęp: 2.12.2022].

Konferencja podsumowująca wojewódzkie działania prewencyjne „Alfa” na terenie Dolnego Śląska, <https://policja.pl/pol/aktualnosci/148479,Konferencja-podsumowujaca-Wojewodzkie-Dzialania-Prewencyjne-quotALFAquot-na-tere.html> [dostęp: 2.12.2022].